

Teātris no teātra

Režisores Paulas Pļavnieces izrāde *Garderobisti* ļauj ieskatīties pasaulē aiz samta drapērijām

TEĀTRIS ir vieta, kas mēdz iesūkt sevi. Un, jo agrāk iesūc, jo grūtāk tikt prom no ciešā satvēriena. Tā ir sanācis arī izrādes varoņiem Andim, Edijam un Alisei – trim Nacionālā teātra garderobistiem 2002. gadā. Ceturtnā izrādes dalībniece Inga ir nonākusi garderobē kā «viesmāksliniece», bet ātri vien iemācās pārvaldīt teātra valodu. Cik nu tas ir iespējams tik sakāpināti dramatiskā vidē un starp tādiem varoņiem, kādi izrādes dramaturģijas autoram Klāvam Mellim radušies šīs fatāli romantiskās komēdijas vajadzībām.

Aktieri Ainārs Ančevskis, Matīss Budovskis, Sandija Dovgāne (vai Jana Lisoņa) un Latvijas Kultūras akadēmijas 3. kursa studente Elizabete Milta samta sarkanā telpā un tērpos izspēlē tikpat koši sarkanus nedrošības un mīlas pinekļus. Ingas Siliņas scenogrāfija un kostīmi ne tikai atdarina Nacionālā teātra garderobi, bet arī simbolizē kaislīgus pārspīlējums, ko iemieso katrs no izrādes varoņiem. Kontrastam Ingas ierašanās mirdzoši sudrabainā tērpā norāda uz viņas nepiederību šai kopienai, un vecākā garderobista Anda sudrabi pelēkā žakete – uz to, ka viņš drīz vairs tai nepiederēs un ir spēris pirmos soļus, lai savu dzīvi mainītu.

Recenzijas autore — Juta Ance Kirķis, žurnāla *Teātra Vēstnesis* galvenā redaktore

Samudžinātu attiecību četrstūris un cilvēcīgās kaislības paliek nemainīgas arī laikmetā ar ātru internetu

Aināra Ančevska atveidotais Andis ir mēneša labākais darbinieks, atbildīgs un no atbildības pārguris, tomēr, satiekot Sandijas Dovgānes (vai Janas Lisoņas) Ingu, viņu steidzīgi pārņem *carpe diem* – jeb vienkāršotāk «pofig» – pārlicība. Inga ir plānotāja (kā saka viņas draudzene Alise, plānpriātiņš), kura plāna izgāšanās brīdī šaudās kā burkā iesprūduši muša, sitoties pret visu apkārtējo tēlu lūpām kā stikla robežām. Matīsa Budovska spēlētais Edijs ir intelektuāls, skapī iesprūdis homoseksuālis, kuru par teātri vairāk interesē tikai Andis. Un

Elizabetes Miltas spēlētā Alise ir dumīga par to, ka neviens nesaprot viņas mājienus, jauc iecerētās kombinācijas un nerada apstākļus, kuros viegli būt uzklusītai. Tādi isumā ir šīs izrādes varoņi, tomēr aicinu katru no šiem raksturojumiem reizināt ar vismaz trīs. Kaislīgi sarkanais ir īstais fons, kas katru no tēliem vēl vairāk uzkurina, lai tas ar noasinātiem rakstura ragiem mestos garderobes samta aizkaros.

Vai ir liela nozīme tam, ka izrāde norisinās teātra garderobē ar īstiem garderobistiem? Šķiet, ka ne. Tomēr pirmais cēliens, kas atsaucas uz tūkstošgades sākuma teātra dzīves realitātēm, īpaši sasmidina un ieliksmo tieši teātra cunfies pārstāvjus. Tādējādi parādot, ka tiešām pagājuši jau vairāk nekā 20 gadi un daudz kas ir mainījies. Tajā pašā laikā ar samudžināto attiecību četrstūri izrādes veidotāji atgādina, ka cilvēcīgās kaislības paliek nemainīgas arī laikmetā ar ātru internetu un nepārtrauktu savienojumu ar apkārtējo pasauli.

Izrādei ir sentimentāls raksturs. Tās varoņi dzīvo laikā, kad uz Nacionālā teātra skatuves tiek spēlēta Māras Zālītes un Jāņa Lūsēna rokopera *Sfinksas*, uz Eirovīzijas dziesmu konkursa finālu ir aizsūtīta Marie N jeb Marija Naumova un telefona sakari ir diezgan neuzticami. Laiks kā nedaudz mistisks tēls vistiešāk izspēlējas caur Aināra Ančevska varoni – lai gan dramaturģijā un Toma Zelģa vi-

GARDEROBISTI

Nacionālā teātra aktieru zālē. Nākamās izrādes
28. februārī,
12 martā.
28 un 30 €.

IR IESAKA

23. UN 24. FEBRUĀRIS

KONCERTS. LNSO, MĀLERA PIEKTĀ UN PAGANĪNI LATGALES VĒSTNICĪBĀ GORS UN LIELĀJĀ ĢILDĒ

Nacionālais simfoniskais orķestris mākslinieciskā vadītāja Tarmo Peltokoski vadībā atskaņos Rahmaņinova Rapsodiju par Paganīni tēmu, Lutoslavska Variācijas par Paganīni tēmu divām klavierēm un Mālera Piekto simfoniju. Solists – pianists Hjong-Gi Džu. Biļetes cenas *Gorā* 12–24 €. Rīgas koncerts izpārdots. Bilesuparadize.lv

23. FEBRUĀRIS–
19. APRĪLIS

IZSTĀDE. TAVA PĒDA UZ MANAS PLAUKSTAS; VIENMĒR, RAFAEL GALERIJĀ ALMA

Mākslinieces Rasas Jansones izstādei būs divas daļas. Pirmajā izstādītā kolāžas un eļļas glezniecībā uz saplākšņa veidoti trīs lielzīmēra darbi. Otrajā cēlienā tiks eksponēti kolāžas cikla turpinājums papīra formātā. Savās kolāžās māksliniece mūsdienīgi interpretē hrestomātiskos Rafaēla Madonnas gleznojumus, kā arī citu renesanses mākslinieku svētās mātišķības attēlojumus. Galerija-alma.lv

Ainārs Ančevskis (no kreisās), Matīss Budovskis, Elizabete Milta un Sandija Dovgāne izspēlē nedrošības un mīlas pinekļus

deonoformējumā rokoperas *Sfinksa* galvenā varoņa Eižena Finka lomā redzams un dzirdams Ivars Stonins, Ainārs Ančevskis pats ir daļa no šīs izrādes un vēlāk arī iejūtas Finka lomā. Tāpat izrādes varoņu bieži piesauktajā *Pepijā* Ančevskis spēlē Pepijas draugu Tomiju. *Garderobistos* aktiera atveidotais Andis sapņaini nolūkojas izrādes ierakstā, pats kļūstot par savu skatītāju sava teātra garderobista lomā. Tātad teātrim ir pietiekami liels spēks, lai kļūtu par konkrētu laika nogriežņu būtiskiem raksturlielumiem.

Arī Kārļa Tones muzikālajā noformējumā dominē izrāžu melodijas, kuras dzīvo ne tikai garderobistu, bet arī daudzu skatītāju atmiņās.

Kaislibām un šaubām, kas pavada visus garderobistus, teātris tomēr ir pateicīgs fons, jo ļauj subjektīvus pārdzīvojumus izteikt ar pazīstamiem mākslas citātiem. Tā Rūdolfa Gediņa diriģētā tēlu ļodzīgā karāšanās šņorbēniņos tieši sasauca ar Zālītes un Lūsēna dziesmas šaubām un neziņu: «Saki, saki, saki, kas sagaida mūs?», ko izrādes beigās dzied visi garderobisti ar brūnām melnā bal-

zama (jeb Eižena Finka?) ūsiņām uz virslūpas.

Ir cilvēki, kuru apziņas un zem-apziņas mozaīku veido teātra dzīve. Gan tā, kas noris skatītāju acu priekšā, gan aiz kulīsiem. Ir skaidrs, ka teātra trupas *Kvadrifrons* pārstāvjiem (režisorai Paulai Pļavniecei, dramaturgam Klāvam Mellim, kustību režisoram Rūdolfam Gediņam, muzikālā noformējuma autoram Kārlim Tonem) teātris ir būtiska dzīves daļa. Tāpēc neizbrīna viņu kārtējā atzišanās mīlestībā šim mākslas veidam. ●

27. FEBRUĀRIS

IZRĀDE. KONFERENCE VISUMĀ LABIEM CILVĒKIEM TEĀTRĪ DIRTY DEAL TEATRO

Skatītāji aicināti piedalīties konferencē, uz kuru ieradušās dažādās jomās kompetentas personas, kas dalīsies savā pieredzē ar pielāgošanos šim sarežģītajam laikam. Izrādē aktieru nebūs. Ieradīsies tikai skatītāji. Katram būs iespēja iejusties kāda dalībnieka tēlā, taču izvēle – runāt un cik daudz – būs tikai pašu skatītāju ziņā. Biļetes cena 18 €. Bilesuparadize.lv

28. FEBRUĀRIS

IZRĀDE. TOTALITĀRAIS ROMĀNS KULTŪRVIETĀ HANZAS PERONS

Mariusa Ivaškeviča lugas lasījumā satiksies starptautiska profesionāļu komanda – aktieri Darjus Meškauskis (Klaipēda), Aleksandrs Feļķistovs (Barselona), Čulpana Hamatova un Egons Dombrovskis (Rīga), Filips Grigorjans (Berlīne), Aleksandrs Filjpenko (Viļņa) un žurnāliste Elena Fanailova (Rīga). Ivaškeviča lugas savulaik iestudētas arī Latvijā – *Izraidītie* Dailes teātrī un *Tuvā pilsēta* Nacionālajā teātrī. Biļetes cena 25–60 €. Bilesuparadize.lv